

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO
„DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2005 M. VASARIO 24 D. NUTARIMO
NR. 217 „DĖL KOMPENSACINIŲ IŠMOKŲ PROFESIONALIOJO SCENOS MENO
ĮSTAIGŲ KŪRYBINIAMS DARBUOTOJAMS SKYRIMO IR MOKĖJIMO TVARKOS
APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO (toliau – Projektas)
(TAP-23-334) (TAIS Nr. 23-1297(2))**

2023-03-21 Nr.NV-615

Vilnius

Įvertinę Projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Projektu keičiant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. vasario 24 d. nutarimą Nr. 217 „Dėl Kompensacinių išmokų profesionaliojo scenos meno įstaigų kūrybiniams darbuotojams skyrimo ir mokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – nutarimo projektas), 2.2 papunktyje nustatoma, kad prašymai dėl kompensacinės išmokos profesionaliojo scenos meno įstaigų kūrybiniams darbuotojams (toliau – kompensacinė išmoka) skyrimo ir mokėjimo nagrinėjami *ir sprendimai* priimami vadovaujantis iki 2023 m. balandžio 1 d. galiojusiomis nuostatomis. Pastebime, kad šiuo atveju tokia formuluotė gali būti suprantama nevienareikšmiškai, nes neaišku, kuriomis nuostatomis siūloma vadovautis priimant sprendimą, juolab, kad 2023 m. balandžio 1 d. įsigaliojus Lietuvos Respublikos profesionaliojo scenos meno įstatymo Nr. IX-2257 pakeitimo įstatymui Nr. XIV-1717 (toliau – Įstatymas), keičiasi ir kompensacinės išmokos dydis. Jei įvertinus pereinamųjų nuostatų poreikį, teikiama nutarimo projekto nuostata siekiama sureguliuoti procedūrinių normų taikymą, šiuo atveju siūlytina aiškiau formuluoti, pavyzdžiui nustatant, jog iki šio nutarimo įsigaliojimo pradėti nagrinėti prašymai dėl kompensacinės išmokos skyrimo turėtų būti baigiami nagrinėti pagal iki šio nutarimo įsigaliojimo galiojusias keičiamo nutarimo nuostatas. Kartu siūlome pataisyti nutarimo projekto 2.2 papunktyje nustatomų kalendorinių datų dėstymą.

2. Atsižvelgiant į Projektą svarstymo ir priėmimo Vyriausybėje procedūrą ir terminus, tuo atveju, jei Projektas būtų svarstomas Vyriausybėje po 2023 m. balandžio 1 d., nutarimo projekto 2 punkto nuostata turi būti tikslinama, atsisakant nuostatos dėl įsigaliojimo datos nustatymo.

3. Projektu nauja redakcija dėstomo Kompensacinių išmokų profesionaliojo scenos meno įstaigų kūrybiniams darbuotojams skyrimo ir mokėjimo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) 3 punkte turi būti aiškiai nustatyta, į kurią instituciją ar įstaigą asmuo turi kreiptis dėl kompensacinės išmokos skyrimo, todėl, nesant sprendimo dėl įgaliotos biudžetinės įstaigos, kurios savininko teisės ir pareigas įgyvendina Kultūros ministerija, siūlome atsisakyti nuostatos „ar jos įgaliotą biudžetinę įstaigą“ kaip šiuo atveju sudarančią neapibrėžtumą ir klaidinančią, kuriam iš subjektų asmuo turi pateikti reikalingus dokumentus kompensacinei išmokai gauti. Derinimo pažymoje nurodyti

argumentai dėl analogiškos pastabos, kuri buvo pateikta ir Teisingumo ministerijos išvadoje ir į kurią Projekto rengėjai neatsižvelgė, laikytini nepakankami. Šiuo atveju atkreiptinas dėmesys ir į taikytiną Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme įtvirtintą „vieno langelio“ principą (3 straipsnio 13 punktas), reiškiantį, kad „asmeniui informacija suteikiama, prašymas ar skundas priimamas ir atsakymas į juos pateikiamas vienoje darbo vietoje“.

4. Pastebime, kad Aprašo 3 punkte nurodoma, kad kreipiantis dėl kompensacinės išmokos pateikiami nurodytų dokumentų originalai arba kopijos, Aprašo 3.2 papunktyje nustatomas atvejis, kuomet asmens tapatybės dokumentas gali būti neteikiamas, o 4 punkte nustatomas reikalavimas teikti atsakingų subjektų patvirtintas dokumentų kopijas. Siekiant aiškumo dėl nustatytų reikalavimų dokumentų pateikimui taikymo, siūlytume peržiūrėti reikalavimus dokumentų ar jų kopijų pateikimui ir juos suformuluoti aiškiai, pavyzdžiui, Aprašo 3 punkto nuostatoje iki dvitaškio atsisakyti nuostatos (originalus arba kopijas), o toliau atskiruose punktuose nustatyti, kokie reikalavimai taikomi originalų ar kopijų pateikimui. Taip pat siūlome svarstyti tikslingumą papildyti Aprašo II skyrių nuostata, kad asmenims, pateikusiems dokumentų originalus, padarius šių dokumentų kopijas, išskyrus asmens tapatybę patvirtinančio dokumento, patvirtinamas dokumentų kopijų tikrumas ir dokumentų originalai grąžinami juos pateikusiam asmeniui.

5. Įvertinus Aprašo 4 ir 5 punktų nuostatas, atkreiptinas dėmesys į 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje, kurios 5 straipsnio 3 dalis numato, kad *valstybės narės* „negali reikalauti, kad būtų pateiktas kitoje valstybėje narėje išduoto dokumento originalas ar patvirtinta kopija, ar patvirtintas vertimas, išskyrus atvejus, numatytus kituose Bendrijos aktuose, arba kai tokį reikalavimą galima pateisinti svarbiais visuomenės interesais, įskaitant viešąją tvarką ir saugumą.“ Ši nuostata įgyvendinama ir Lietuvos Respublikos paslaugų įstatymo 21 straipsnio 1 dalies 1 punkte. Taigi, laikantis būtinumo ir proporcingumo principų, siūlome svarstyti, ar turėtų būti reikalaujama minėtuose Aprašo punktuose siūlomo patvirtinimo dokumentams, išduotiems ES valstybėse narėse, nebent jo būtinumą galima būtų pagrįsti svarbių visuomenės interesų apsaugos užtikrinimu.

Atitinkamai Aprašo 5 punkto formuluotę būtų tikslinga tikslinti, nustatant, kad ne Europos Sąjungos valstybėse narėse išduoti dokumentai, teikiami kompensacinei išmokai skirti, turi būti legalizuoti ar patvirtinti pažyma (*Apostille*), jeigu Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys arba Europos Sąjungos teisės aktai nenumato kitaip. Šie dokumentai turi būti pateikti išversti į lietuvių kalbą, o vertimas turi būti patvirtintas vertimo iš vienos kalbos į kitą paliudijimo teisę turinčio asmens ar institucijos.

6. Aprašo II skyrių siūlome papildyti nuostata, kad, kreipiantis dėl kompensacinės išmokos, išmoką skirianti įstaiga iš asmenų gali reikalauti 3.3 papunktyje nurodytų dokumentų tais atvejais, jeigu šiuose dokumentuose nurodytų asmens duomenų nėra valstybės ir žinybiniuose registruose ar valstybės informacinėse sistemose. Jeigu šie asmens duomenys yra valstybės ir žinybiniuose

registruose ar valstybės informacinėse sistemose, išmoką skirianti įstaiga praneša asmeniui, kuris kreipiasi dėl išmokos skyrimo, kad jam šių dokumentų ar juose nurodytų duomenų pateikti nereikia.

7. Siūlome patikslinti Aprašo III skyriaus pavadinimą, kuriame nuostata „ir kitos sąlygos“, įvertinus skyriuje dėstomų nuostatų turinį, laikytina pertekline.

8. Aprašo 7.2 papunktyje siūlome peržiūrėti neapibrėžtos nuostatos „kt.“ vartojimą - arba jos atsisakyti, arba sukonkretinti, kokie dokumentai galėtų būti pateikiami. Kartu pastebime, kad lieka neaiškus šio papunkčio nuostatos „remiantis turimais dokumentais“ taikymas, kokio subjekto turimų dokumentų atžvilgiu ji taikytina. Pastaroji pastabos dalis aktuali ir Aprašo 7.3 papunkčiui.

9. Atkreipiame dėmesį, kad po biudžetinių įstaigų Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir Neįgaliųjų reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos reorganizacijos (LRV 2023 m. kovo 8 d. nutarimas Nr. 146 „Dėl sutikimo reorganizuoti Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybą prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir Techninės pagalbos neįgaliesiems centro prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos savininko teisių ir pareigų perdavimo“ Aprašo 7.6 papunktyje nurodytos tarnybos pavadinimas nuo 2024 m. sausio 1 d. atitinka Asmenų su negalia teisių apsaugos agentūros prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pavadinimą. Be to, įvertinus tai, kad Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo Nr. I-2044 pakeitimo įstatymu Nr. XIV-1722, kurio įsigaliojimas numatytas 2024 m. sausio 1 d., sąvoka „darbingumo lygis“ keičiama į sąvoką „dalyvumo lygis“, siūlome svarstyti galimybę nutarimo projektą papildyti punktu, numatančiu Aprašo 7.6 papunkčio pakeitimą, kuris įsigaliotų 2024 m. sausio 1 d.

10. Dėl Aprašo 9 punkte nustatomo reguliavimo siūlytina svarstyti, ar reguliuojant išmokos skyrimą, šiame punkte neturėtų būti nustatyta pateikto prašymo ir (ar) pateiktų dokumentų trūkumų šalinimo procedūra, atitinkamai peržiūrint ir sprendimui priimti skaičiuojamą terminą, ir apibrėžiant jo atskaitos momentą (nuo prašymo gavimo ar prašymo ir visų reikalingų išmokai skirti dokumentų gavimo dienos, kas būtų aktualu Įstatymo 14 straipsnio 8 dalies taikymo atveju). Be to, siekiant reguliavimo išbaigtumo, Apraše turėtų būti sureguliuota, kas laikytina objektyviomis priežastimis, dėl kurių sprendimas skirti išmoką negali būti priimtas, ir (ar) kokie veiksmai atliekami, jei jeigu per nustatytą terminą reikiamų dokumentų asmuo nepateiktų, pavyzdžiui, ar asmens prašymas laikomas nepateiktu, o dokumentai grąžinami asmeniui, ar tokiu atveju priimamas sprendimas neskirti kompensacinės išmokos ir pan. Taip pat šiame punkte siūlome vietoj žodžio „datos“ įrašyti žodį „dienos“.

11. Aprašo 10 punkte įvedamas trumpinys „toliau – išmokas mokanti įstaiga“ taisytiną į „išmoką mokanti įstaiga“, nes tokia nuostata toliau ir vartojama Aprašo V skyriuje. Kartu siekiant dėstymo nuoseklumo ir tikslumo bei atsižvelgiant į Aprašo 1 punkte įsivestą trumpinį „išmokos“, siūlytume peržiūrėti Apraše nuostatų „išmoka“ ir „išmokos“ vartojimą, pavyzdžiui, Aprašo II skyriaus pavadinime bei II skyriuje vartojama nuostata „išmoka“, tačiau toliau IV, V skyrių

pavadinimuose bei tekste jau vartojama nuostata „išmokos“, nors, įvertinus nuostatų turinį, turima mintyje ta pati kompensacinė išmoka.

12. Aprašo 12 punkto nuostatai trūksta aiškumo, nes iš pateiktos formuluotės neaišku, ar kompensacinę išmoką mirties mėnesį siekiama mokėti skaičiuojant ją dienomis. Be to, nėra aiški negautos išmokos išmokėjimo įpėdiniui ar keliems įpėdiniams tvarka, nes nustatomas reikalavimas pateikti laisvos formos prašymą ir mirties faktą patvirtinantį dokumentą, tačiau nereikalaujama paveldėjimą patvirtinančių dokumentų. Siūlome tikslinti, kartu pakartotinai įvertinant, ar tokiu atveju, kai sprendimą dėl išmokos išmokėjimo mirus gavėjui priima kompensacinę išmoką mokanti įstaiga, nebūtų tikslinga nustatyti, kad išmokos gavėjui mirus, išmoką mokanti įstaiga negautą išmoką išmoka jį laidojusiam asmeniui (kaip jis apibrėžiamas Lietuvos Respublikos paramos mirties atveju įstatymas, kurį tuomet būtų tikslinga nurodyti Aprašo 2 punkte), pateikusiam prašymą išmokėti šią kompensacinę išmoką mirus jos gavėjui, remdamasi Lietuvos Respublikos gyventojų registro duomenimis apie asmens mirties faktą, o jeigu duomenų apie gavėjo mirties faktą nėra Lietuvos Respublikos gyventojų registre, išmoka išmokama kartu su prašymu pateikus mirties faktą patvirtinantį dokumentą.

13. Aprašo 13 punkto nuostata tikslintina, pašalinant neapibrėžtumą, kokiai iš punkte nurodytų aplinkybių ir kokio subjekto atžvilgiu taikytina nuostata „išnykus šiame punkte nurodytai aplinkybei“.

14. Aprašo 14 punkte nustatytas reguliavimas dėl išmokos mokėjimo užsienio valstybėje gyvenantiems asmenims laikytinas nepakankamu, nes nenustatoma, kaip tokiu atveju bus įsitikinama, kad asmuo, nepradėjo dirbti pagal darbo sutartį atitinkamą kūrybinį darbą, už kurį jam mokama kompensacinė išmoka, o taip pat, kuriais atvejais išmokas mokanti įstaiga kreipiasi į išmoką skiriančią įstaigą dėl išvados, nurodytos Aprašo 13 punkte pateikimo.

Kartu siūlytina įvertinti poreikį pildyti Aprašo 14 punktą nuostata, nustatančia, kad jeigu išmoką mokanti įstaiga duomenis apie tai, kad asmuo gyvena užsienio valstybėje, iš kitos valstybės kompetentingos įstaigos gauna tiesiogiai, ji privalo informuoti kompensacinės išmokos gavėją, kad Aprašo 14 punkte nurodytos informacijos pateikti nereikia.

15. Aprašo 14 punkte siūlome atsisakyti antrojo sakinio kaip klaidinančio, nes tik atvykus tiesiogiai į išmoką mokančią įstaigą galėtų būti pateiktas asmens tapatybę patvirtinančio dokumento originalas.

16. Aprašo 15 punkte dėstomai formuluotei trūksta tikslumo, nes nėra aiškiai apibrėžiamos ribos, taikytinos laikotarpiui „už visą praėjusį laiką“.

17. Aprašo V skyriuje siūlytina nustatyti, kaip ar kokia tvarka turi būti įgyvendinama Įstatymo 14 straipsnio 11 dalyje nustatyta asmens pareiga pranešti apie aplinkybes, turinčias įtakos kompensacinės išmokos dydžiui ar mokėjimui.

18. Pastebėtina, kad Aprašo 16 punkte, kai neįvestas kitas trumpinys, nurodytiną sutrumpintas reglamento pavadinimas – Reglamentas (ES) 2016/679.

19. Siūlome Aprašo 16.3 papunktyje pateiktą nuostatą peržiūrėti, įvertinant, ar siekiant nustatyti valstybės lėšų poreikį reikalinga tvarkyti asmens duomenis, ar finansiniam poreikiui nustatyti nepakanka bendro gavėjų skaičiaus. Šiuo atveju būtų tikslingiau svarstyti nuostatą, kad asmens duomenys tvarkomi vykdant lėšų, skirtų ar panaudotų kompensacinei išmokai mokėti, apskaitą ar apskaitos kontrolės tikslu, ar pan.

20. Aprašo 17 punkte nustatytas išmoką skiriančioje įstaigoje gautų asmens duomenų tvarkymo ir saugojimo terminas turėtų derėti su Lietuvos vyriausiojo archyvaro patvirtintomis Dokumentų saugojimo taisyklėmis bei Bendrųjų dokumentų saugojimo terminų rodyklėje nustatytais terminais, todėl siūlytina šio punkto nuostatą papildomai įvertinti ir tikslinti, pavyzdžiui, nustatant, kad dokumentai, įskaitant dokumentus, kuriuose yra asmens duomenų, saugomi Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatymo bei Lietuvos vyriausiojo archyvaro nustatyta tvarka ir terminais, o duomenų subjektų teisės įgyvendinamos duomenų valdytojo, į kurį kreipiamasi dėl duomenų subjekto teisių įgyvendinimo, nustatyta tvarka, vadovaujantis Reglamentu (ES) 2016/679.

21. Vadovaujantis Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298, 70 ir 73 punktais, Aprašo priedo žymoje turi būti nurodomas tikslus Aprašo pavadinimas, o jei priedas yra dokumento forma arba jos pavyzdys, priedo pavadinimas rašomas skliaustuose iš didžiosios raidės mažosiomis paryškintomis raidėmis.

22. Įstatymo 14 straipsnio 1 ir 2 dalys suteikia teisę gauti kompensacinę išmoką kūrybiniais darbuotojams, dirbusiems Profesionaliojo scenos meno įstaigose, kurios Įstatyme apibrėžtos kaip „šio įstatymo nustatyta tvarka profesionaliojo scenos meno įstaiga pripažintas Lietuvos Respublikoje įsteigtas juridinis asmuo, tokio juridinio asmens ar kitoje Europos ekonominės erdvės valstybėje įsteigto juridinio asmens ar kitos organizacijos padalinys Lietuvos Respublikoje – *teatras, koncertinė įstaiga, trupė, ansamblis, cirkas, scenos meno informacijos centras, scenos menų centras, kūrybinis inkubatorius ir kita*“. Aprašo priede, kuriame nustatoma Prašymo išmokai gauti forma, pateiktas profesionaliojo scenos meno įstaigos skirstymas tik į teatrą ir koncertinę įstaigą susiaurina profesionaliojo scenos meno įstaigos sampratą, todėl prašyme nurodytiną informacijos pateikimas turėtų būti patikslintas.

23. Siūlytina suderinti Aprašo 9 punkte ir prašyme nurodomus sprendimo dėl kompensacinės išmokos skyrimo ar atsisakymo ją skirti pateikimo asmeniui būdus.

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Tatjana Knyzienė